

Mistrovství meče: Rukopisy středověku

☆ cs.topwar.ru/217574-masterstvo-mecha-manuskripty-srednevekova.html

Vjačeslav Špakovskij

24. května 2023

Soudní souboj s meči v Augsburgu (1409). Ilustrace Jörga Broye mladšího z šermířského pojednání *Z umění atletiky* od Paula Hectora Mayra (1517–1579). Bavorská státní knihovna. Mnichov. Toto unikátní dílo se dochovalo ve třech seznamech. V němčině v Saské státní knihovně v Drážďanech. Ne dříve než 1542, dva svazky, svazek 244 a 328 listů. V latině v Bavorské státní knihovně v Mnichově. Ne dříve než 1542, dva svazky, svazek 309 a 303 listů. Dvojazyčná verze v němčině a latině v Rakouské národní knihovně ve Vídni. Ne dříve než 1542, dva svazky, svazek 270 a 343 listů. Městský archiv Augsburg má zkrácenou verzi rukopisu (110 listů). V některém z následujících materiálů se s tímto nejzajímavějším dokumentem určitě seznámíme ... Mezitím si dejte pozor na to, s

jakými meči a štíty bojují účastníci souboje. A jak krásná ilustrace ve všech směrech!

*"... Leif nemohl spustit oči z
na lavici dvousečné vikingského meče.
Od špičky k jílcí byla dlouhá přes tři stopy.
a zářil na slunci jako zlatý paprsek. Střední část meče
byl široký jako dlaň, zužoval se rovnoměrně na obou stranách,
třpytivá modř. Na rukojeti z leštěného dřeva,
kostí vykládaný, byl vyobrazen lovecký roh
a hlavu orla. Nyní tento velký meč držet
oběma rukama se setkej s Thorsteinovým mečem,
plivání jisker.*

*Jakákoli rána může být smrtelná
kožený náprsník s železnými pruhy a přilba
z tulení kůže, lemované rohovinovými pláty,
neposkytla dostatečnou ochranu. Schopnost nositele štítu
předvídat nepřátelský útok, jeho schopnost odrazit
neočekávané rány, rychlost, s jakou mohl nahradit štít,
- to vše poskytovalo větší bezpečnost,
než špatně ušitá a ne vždy dobře padnoucí zbroj.
Proto byla tato role dána mladým mužům,
flexibilnější a obratnější než zralí muži."
Jean Olivier "Kampaň Vikingů"*

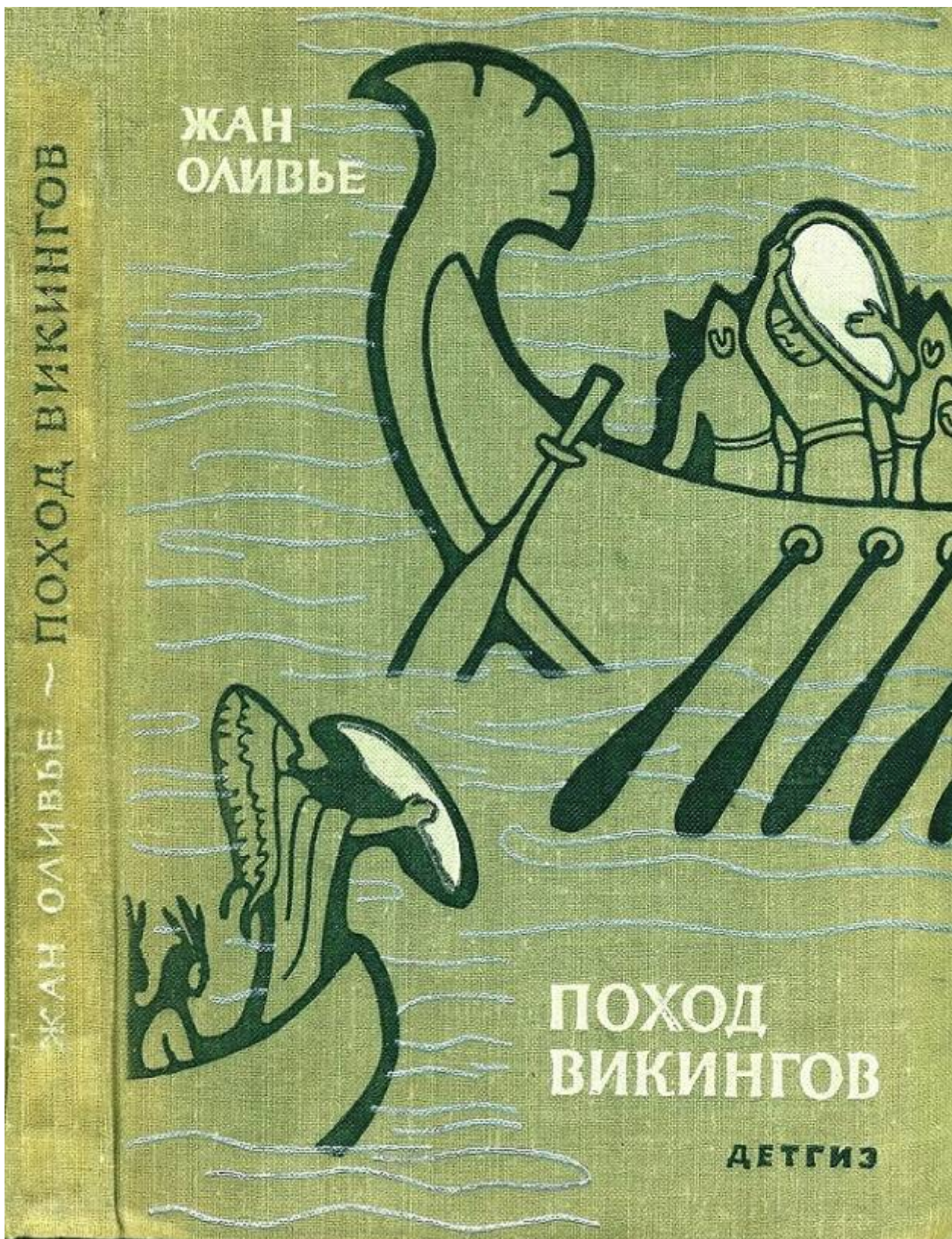
Příběh a kultura. A stalo se, že 1963. září XNUMX mi maminka dala knihu Jeana Oliviera „Kampaň Vikingů“, a protože jsem tehdy neuměl číst (a upřímně řečeno, nechtěl jsem se tuto moudrost učit), přečetla ji ke mě. A bylo tam toto naprosto fascinující vyprávění, ve kterém mě obzvlášť zasáhl popis souboje Erika Rudého a Thorsteina Turlussona. Byl to soudní souboj, kterého se z nějakého důvodu účastnili čtyři lidé - dva s meči a dva ... se štíty, které kryly bojovníky.

Ale koneckonců to bylo nepohodlné: postavit se nalevo od šermíře a krýt ho před údery štítem, který nosí na levé ruce.

Odkud to autor vzal, dodnes nevím. Ale sotva na to přišel, protože všechno ostatní z toho, co v této knize popsal, je obecně pravda. V každém případě existuje celá „kultura“ boje s mečem, umění známé jak těm, kdo bojovali mečem, tak těm, kteří museli bojovníky krýt štíty.

A jak se vůbec vyvíjelo umění boje s mečem?

V předchozích článcích o šermu se mezi jejich komentátory objevilo mnoho otázek a dokonce sporů ohledně dominance šermířských škol. No, pojďme se na toto téma podívat blíže. A za tímto účelem se obrátíme na knihu stejného Thomase Laible "Meč" a také na středověké rukopisy věnované umění šermu.

Obálka knihy "Viking Campaign" od J. Oliviera, Detgiz, 1963

Začneme tím, že v Evropě vznikla nejstarší kniha o metodách boje zbraň, je rukopis „Ms. I.33“ ("I.33"), napsaný ve Frankách kolem roku

1300. Zůstal ve franckém klášteře (pravděpodobně v biskupství ve Würzburgu) až do poloviny XNUMX. století.

Od 1445. století do roku 1647 byl rukopis uchovávan v vědecké knihovně Gotha, jednom z nejstarších knižních depozitářů v Německu, založeném v roce XNUMX vévodou Ernstem I. ve starobylém městě Gotha.

Dnes knihovna sídlí na zámku Friedenstein. Na konci 1950. světové války byl zámek vydrancován, kniha z něj zmizela a v aukci v roce 1964 ji koupila Královská zbrojnice. Toto XNUMXstránkové pojednání ukazuje různé triky, které mistr sacerdos (kněz) ukazuje žákovi scolaris (studentovi). Každý z nich je vyzbrojen mečem a štítem. Všechny kresby jsou provedeny tuší a akvarelem a jsou doplněny latinským textem proloženým německými šermířskými výrazy.

Na posledních dvou stránkách studenta vystřídá žena jménem Walpurgieva. Původní faksimilní titulek: „Ručně psaná ilustrace dvou mužů šermujících mečem a štítem. Z "Věže Fechtbuch". Německý jazyk, konec XNUMX. století.

Ale ilustrace z "I.33" nejsou vůbec zajímavé. Možná byly na svou dobu poučné, ale dnes nám stačí, když se podíváme na 1, 2, 3 ilustrace, abychom si o tomto rukopisu udělali ucelený obrázek. I když se možná jedná pouze o osobní dojem autora a někteří mistři historického šermu se nad nimi prostě ... zalítají!

Je zajímavé, že šermíř z tohoto rukopisu je jednoznačně identifikován jako osoba duchovní důstojnosti, neboť je zobrazen v sutaně s vyholenou tonzурou. A to i přesto, že „modlícím se“ bylo ve středověku zakázáno prolévat krev bližního...

Za nejstarší příklad se považuje freska v hrobce č. 15 v Beni Hassan, která zobrazuje techniky zápasu z XNUMX. století před naším letopočtem.

Bojové scény byly v klasickém Řecku neustále zobrazovány na černých a červených vázách. Známy je také tzv. „Papyrus Oxyrhynchus“ z roku 466 z XNUMX. století našeho letopočtu. e., která popisuje techniky řeckých bojových umění.

Freska v hrobce č. 15 v Beni Hasan

V Číně existují „Záznamy velkého historika“ Sima Qian (kolem 100 př. n. l.), které vyprávějí o technikách zápasu, s odkazy na dřívější knihy, které se k nám však nedostaly. Existuje také čínský text o zápase – „Šest kapitol boje proti muži“, z „Knihy Han“ z 728. století našeho letopočtu. E. Existuje také „Bojová stéla“ z kláštera Shaolin, věnovaná metodám zápasu, pocházející z roku XNUMX našeho letopočtu.

Nejstarší indický text popisující techniky boje proti muži je Agni Purana (asi XNUMX. století). Má několik kapitol, které popisují, jak zabít nepřítele, ať už šli do války pěšky, na vozech, na koních nebo na slonech. Zároveň se lišil ozbrojený boj a boj zblízka. První zahrnovala použití luku a šípu, meče, kopí, železné šipky, kyje, bojové sekery, čakrového vrhacího disku a trojzubce. Souboj rukou proti muži zahrnoval kolena, údery pěstí a kopy.

To znamená, že učení v oblasti umění poslat své odpůrce na onen svět bylo nalezeno téměř u všech národů Eurasie, ale k nám se dostal pouze jeden evropský rukopis z hlubin středověku – toto je „Já .33“.

Dnes ale máme jedinečnou příležitost podívat se na ... "vojáky" šermující meči - figurky středověkých válečníků z "bílého kovu" v

měřítku 54, které vyrábí výtvarný ateliér historické miniatury "Jiří kříž". Figurky, které vyrábí, jsou stavebnice dílů pro svépomocné složení a malování, ale pokud si budete přát, můžete od nich získat i již sestavené a namalované figurky. Mezi figurkami pocházejícími z 13. století upoutaly autorovu pozornost právě figurky s přezkami a meči, které jsou mnohem zajímavější než miniatury z rukopisu I.XNUMX. Nuže, začněme se na jejich výrobky dívat s tímto obrněným pěšákem v helmě Chapelle de Fer, ve velmi zajímavé zbroji a s mečem a sponou v ruce! Foto: st-georgecross.com

Je zajímavé, že Thomas Laible dále upozorňuje na předsudky spojené s uměním šermu a především na názor, že „tady je japonské umění šermu – kenjutsu – nejdokonalejší na světě“. Ale v evropském středověku se bojovalo s meči, jen doufali v hrubou sílu, a v této oblasti neznali žádné umění.

Podle jeho názoru nejde o nic jiného než o klam, stejně jako o to, že ve středověku se lidé nemyli, ale byli oblečeni v brnění, úplně si ulevili. Ne, středověké umění šermu bylo mnohem rozvinutější, než se běžně věří, a japonské kenjutsu nebylo vůbec horší.

Zajímavé je, že tvůrci této série figurek ze Svatojiřského kříže vzali v úvahu, že v 1450. století bojovalo mnoho válečníků oblečených v mípartí kaftanech, a dokonce s vyšitými erby a emblémy! Helma - sallet XNUMX Přesně to samé je v knize L. a F. Funkenových! Foto: st-georgecross.com

Přesto úplně nechápeme, že ten, kdo pak meč vytasil, to udělal za účelem zabití a zároveň se mohl stát obětí soupeřova meče. Proto například Heribert Seitz ve své knize „Cold Weapons“ o středověkém šermu mečem napsal:

„Vše, co slibovalo úspěch, bylo uplatněno bez výjimky. [...] Z tohoto pohledu bylo umění šermu bez pravidel – kruté a primitivní.

Ale tenhle válečník s pérem na helmě je jednoznačně Ital ... Foto: st-georgecross.com

Vítězství bylo dosaženo jakýmkoli způsobem. Hans Sachs (1494-1576) tedy referoval například o „seknutí nohy, bodnutí do třísla a useknutí ruky, smrtelné ráně, useknutí prstů, bodnutí do obličeje“. Přes veškerou hrubost těchto technik však byly čistou nutností, aby se ochránili před nepřítelem.

Mimochodem, je známo, že nejběžnější název pro meč mezi stejnými Vikingy byl ... "Knogokus". To znamená, že se snažili udeřit mečem pod štít nepřítele tak, aby ho poranili do nohou. A tady je to, co si o tom myslí Guy Windsor, moderní šermířský mistr, jehož názor na tuto věc uvádí i Thomas Laible:

"Pokud trestem za prohru byla smrt nebo těžké zranění, je samozřejmé, že člověk musel vyhrát za každou cenu."

Tato figurka má velmi zajímavou helmu. To ale v žádném případě není fantazie sochařů svatojiřského kříže. Opravdu byli! Nemá štít a meč - v jedné a půl ruce! Foto: st-georgecross.com

Středověké umění šermu meči tedy sice „nemalo žádná pravidla“, ale nebylo „neslušné a primitivní“. Boj ne vždy vyhrál ten nejsilnější, ale ten obratný a zručný velmi často, o čemž přímo v roce 1389 napsal „mistr meče“ Döbinger:

„Pokud silný musí být opět silný, pak v každém případě zvítězí nejsilnější, proto ... bojujte podle pravidel skutečného umění, aby

slabší se svým uměním a mazaností zvítězil dříve než silnější se svou silou - není to umění?"

Knihy o šermu napsané starými mistry nám ukazují vybroušené, složité, strategiemi řízené umění šermu mečem a štítem, které přesahuje čistou sílu.

Dvojitý kyrys, salátová helma, nabírané rukávy a plášť z rouna - vše je tak, jak má být pro obrněnce z roku 1450. Foto: st-georgecross.com

U Italů byly v módě i přilby potažené látkou. Takové přilby s

pronásledovanými zlacenými liliemi přežily do naší doby. Foto: st-georgecross.com

Postupem času (a s hromaděním zkušeností v oboru šermu!) na něm začaly přibývat příručky a zdokonalovat se i samotné techniky. Historie nám zachovala jméno Johannes Liechtenauer, což byl slavný šermíř, který žil ve XNUMX. století. Další životopisné údaje o něm bohužel nejsou známy.

Helma s nosem a kšiltem právě z knihy Funken ... Foto: st-georgecross.com

První zmínku o něm najdeme v rukopisu č. 3227a Německého národního muzea v Norimberku z roku 1389. Lichtenauerův vliv byl tak velký, že již v roce 1570 se o něm Joachim Meyer zmínil ve svém Podrobném popisu umění šermu. Staletí však přežilo jen málo šermířských knih, které zprostředkovávají Liechtenauerovy zkušenosti.

Nejznámější jsou rukopisy Sigmunda Ringecka, Hanse von Speyera a Codex 44 A 8, který byl dříve připisován Petru von Danzigovi. Pocházejí z období mezi lety 1440 a 1492, tedy patří do úpadku středověku. Pozdější němečtí šermíři jako André Lignitzer, Paulus Kahl a Hans Talhoffer se také věnovali šermířským šermům, čímž navázali na tradici spojenou s rukopisem I.33.

No, tohle je kapitán švýcarských žoldáků v italských válkách XNUMX. století. Malebnou štítovou lucernu, kterou má v rukou, viděl autor na vlastní oči v Císařském arzenálu ve Vídni. Foto: st-georgecross.com

Velmi důležitou příručku o šermu mečem vytvořil v roce 1482 farář Johannes Leküchner. Tento ilustrovaný a více než 420stránkový manuál oplocení je "Rukopis Cgm 582". Je to jedna z nejrozsáhlejších středověkých šermířských knih a zabývá se výhradně souboji s dlouhým mečem.

Je nemožné si představit dobu XV-XVI století. bez válečníků s

obouručním mečem v ruce. A samozřejmě flamberg s vlnitou čepelí ozdobí postavu každého „vojáka“. Foto: st-georgecross.com

Ital s obouručním mečem. A Ital, protože mu na opasku visí cinquedaský meč! Foto: st-georgecross.com

PS

Uchvacující na těchto figurách je nejen jejich historickost, ale i velmi zručné škálování, tedy některé detaily jsou zvětšené, ale tak akorát, aby to na postavě vypadalo krásně. A to naznačuje, že jejich tvůrci mají dobré znalosti historie a ... velmi dobrý vkus!

PS

Za poskytnuté fotografie děkuje správa stránek a autor materiálu vedení ateliéru Svatojiřský kříž

Chcete-li se pokračovat ...